КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК, 5. РАЗРЕД

Ученици **5.** разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области наставног предмета: књижевност, језик и језичка култура.

Оцењују се:

-писмени задаци;
-контролни задаци;
-диктати;
-домаћи задаци;
-говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама на часу);
-активност и ангажовање на часу;
-усмено одговарање;
- учешће у пројектним и истраживачким задацима.

Процес оцењивања прати следећа документација: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се иницијално тестирање ученика, које се не оцењује, већ се бодује, а резултати се уносе у педагушку документацију наставника и служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања изводи се оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за рад и домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
Врло добар успех – ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и домаће задатке, активан је и мотивисан за рад;
Одличан успех – ученик редовно извршава своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се оцењују: писмени задаци, контролни задаци из језика и језичке културе, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама...), домаћи задаци (састави/есеји) и усмени одговори

ученика.

ЈЕЗИК

Критеријуми за оцењивање знања из области *Језик* усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: влада језиком и књижевнојезичком нормом на нивоу изворног говорника, у складу са узрастом; активно користи око 1.200 речи; показује веома висок степен ангажовања.

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве основног и средњег нивоа постигнућа и делимично захтеве напредног нивоа: (активно користи лексички фонд од око 1.000 речи именујући предмете, особе, животиње и биљке из свакодневног живота и приписује им типичне активности, стања и особине; саставља реченице користећи одредбе за место и време; разуме одредбе за начин и узрок; користи сложени предикат са модалним глаголима; служи се најфреквентнијим облицима императива.; у гласном читању познатог текста поштује место акцента у речи комуницира самостално или уз малу помоћ наставника и показује висок степен ангажовања.

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа (активно користи лексички фонд од 700 до 1.000 речи именујући предмете, особе, животиње и биљке из свакодневног живота и приписује им типичне активности, стања и особине; саставља реченице користећи одредбе за место и време; разуме одредбе за начин и узрок; користи сложени предикат са модалним глаголима; служи се најфреквентнијим облицима императива).

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа уз помоћ наставника (активна употреба нове лексике (активно користи лексички фонд од 500 до 700 речи именујући предмете, особе, биљке и животиње из свакодневног живота и приписује им типичне активности, стања и особине), разуме и саставља реченице са следећим члановима: граматички сбјекат, прост и копулативни глаголски предикат, прави и неправи објекат, прилошке одредбе; разуме садашњост, прошлост и будућност исказане основним значењима глаголских облика, препознаје лица у тим глаголским облицима, тазуме значења императива у типичним примерима; разликује облике номинатива једнине и множине фреквентних именица које имају правилне (системске) облике множине; препознаје граматички род и број фреквентних именица и придева).

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника; не примењује језичка правила у најједноставнијим примерима.

Скала[1] за оцењивање **контролних задатака и тестова** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
Од 86% до 100%	одличан (5)
Од 70% до 85%	врло добар (4)

[1] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива.

Од 50% до 69%	добар (3)
Од 31% до 49%	довољан (2)
Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера познавања писама (ћирилице и латинице) и знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у већини случајева, уз поједине правописне грешке;
Добар (3) – ученик зна слова ћирилице и латинице (прави спорадичне грешке у писању појединих слова), познаје правописну норму и примењује је у већини случајева;
Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, меша у истом тексту оба писма не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**Оцена:**
Од 0 до 2	одличан (5)
Од 3 до 5	врло добар (4)
Од 6 до 8	добар (3)
Од 9 до 11	довољан (2)
Преко 11	недовољан (1)

КЊИЖЕВНОСТ

Овладаност садржајима из књижевности прати се и оцењује континуирано на часовима обраде и утврђивања градива из књижевности – прати се активност и учешће ученика у раду на часу и усмени одговори.

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (тумачи одабрана дела различитих књижевних жанрова књижевности за децу користећи књижевнотеоријско знање стечено на часовима матерњег језика и познаје одговарајућу терминологију; разликује приповедање од описивања и дијалога; народну песму од
ауторске песме; препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; разуме пренесени смисао у односу на дословно значење књижевноуметничког текста у примерима из књижевности за децу и из народних пословица и загонетки).

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва основног и средњег нивоа постигнућа и делимично са напредног нивоа из књижевности, уз малу помоћ наставника (разуме кратак једноставан књижевноуметнички текст; разуме питања о прочитаном тексту (која започињу са ко, шта, где, када и како) и формулише једноставне одговоре; именује лирску песму, приповетку (бајку и басну) и драмски текст (као карактеристичне врсте

књижевних родова; тумачи одабрана дела различитих књижевних жанрова књижевности за децу користећи књижевнотеоријско знање стечено на часовима матерњег језика и познаје одговарајућу терминологију; разликује приповедање од описивања и дијалога; народну песму од ауторске песме).

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (разуме кратак једноставан књижевноуметнички текст; разуме питања о прочитаном тексту (која започињу са ко, шта, где, када и како) и формулише једноставне одговоре; именује лирску песму, приповетку (бајку и басну) и драмски текст (као карактеристичне врсте књижевних родова).

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (репродукује казујући или певајући кратке одломке из одабраних књижевноуметничких и других текстова; разуме једноставне дијалоге ликова из текстова књижевности за децу).

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици се континуирано оцењују из ове области на основу овладаности темама из *Језичке културе* које су предвиђене *Програмом наставе и учења* (Лична идентификација, Школа, Породица...), активности и ангажовања на часовима, израде домаћих задатака.

Оцењивање говорних вежби:

Одличан (5) – ученик испуњава захтеве са сва три нивоа постигнућа: разуме и интерпретира текст који слуша или чита, а који је у складу са узрастом; саставља говорени или писани наративни, описни или експозиторни текст поштујући ортоепску норму; употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише речцу ли и речцу не.

Врло добар (4) – ученик испуњава захтеве са основног и средњег и делимично с напредног нивоа постигнућа: разуме питања, налоге и информације, изговорене разговетно и јасно, које се односе на свакодневне животне активности и потребе; разуме разговор којем присуствује, уколико се говори разговетно и уколико се употребљава претежно позната лексика; једноставним језичким изразом исказује информације о себи, људима око себе и свакодневним потребама и плановима; започиње и води краћи разговор о познатој и блиској теми (користећи се одговарајућим формама учтивости); артикулише гласове српског језика уз могућу слабију интерференцију; чита наглас краћи писани познати текст водећи рачуна о интонацији реченице; разуме текст који садржи познате граматичке структуре и лексику; пише краћи текст ћирилицом и латиницом;
разуме и интерпретира текст који слуша или чита, а који је у складу са узрастом; саставља говорени или писани наративни, описни или експозиторни текст поштујући ортоепску норму; употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника.

Добар (3) – ученик делимично одговара на захтеве постављене на средњем нивоу (разуме питања, налоге и информације, изговорене споријим темпом, разговетно и јасно, које се односе на свакодневне животне активности и потребе; разуме суштину разговора коме присуствује, уколико се говори полако и разговетно и уколико се употребљава претежно позната лексика; једноставним језичким изразом исказује информације о себи, људима око себе и свакодневним потребама и плановима; започиње и води краћи разговор о познатој и блиској теми (користећи се одговарајућим формама учтивости); артикулише гласове српског језика уз могућу слабију интерференцију; чита наглас краћи писани познати текст водећи рачуна о интонацији реченице; разуме текст који садржи познате граматичке структуре и лексику; пише краћи текст ћирилицом и латиницом.

Довољан (2) – ученик одговара на захтеве постављене на основном нивоу постигнућа (разуме суштину кратке изговорене информације и основна питања која се односе на њега самог, предмете, особе из његовог окружења, њихове активности, стања и особине, изговорена спорим темпом, јасно и разговетно; разуме основне усмене налоге у вези са свакодневним и школским активностима; артикулише гласове и речи српског језика (уз могућу јачу интерференцију
фонетско-фонолошког система матерњег језика); чита наглас спорим темпом кратак познат текст писан латиницом или ћирилицом; поставља основна питања у вези са особама, предметима и појавама из свог окружења и одговара на таква питања; учествује у минималном дијалогу; разуме кратак текст који садржи познате граматичке структуре и лексику; чита и пише српско писмо које је блиско његовом матерњем писму (ћирилицу, односно латиницу) примењујући правила о писању великог слова код личних имена; употребљава основне интерпункцијске знакове).

Недовољан (1) – ученик се не одговара на захтеве постављене на основном нивоу ни уз помоћ наставника.

Ученици у току школске године пишу **два писмена задатка** којима се проверава овладаност исходима из области *Језичка култура*. Они се оцењују по истој бодовној скали као и контролни задаци из области *Језик*.

Критеријум за оцењивање **домаћих задатака** есејског типа:
Одличан (5) – самостално да пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује сва правописна правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан;
Врло добар (4) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује већину правописних правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан.
Добар (3) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје

увод и закључак), поједине реченице нису јасне, јављају се језичке и правописне грешке, рад је понегде нечитак и неуредан;
Довољан (2) – самостално пише кратак текст уз језичка и правописна огрешења; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак); рад је нечитак и неуредан;
Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са превише граматичких, правописних и стилских грешака; не познаје сваслова ћириличног и латиничног писма, меша у истом тексту оба писма.

Рецитовање ученика:
Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на полугодишту или на крају године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК, 6. РАЗРЕД

Ученици 6. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области наставног предмета: књижевност, језик и језичка култура.

Оцењују се:

-писмени задаци;
-контролни задаци;
-диктати;
-домаћи задаци;
-говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама на часу);
-активност и ангажовање на часу;
-усмено одговарање;
- учешће у пројектним и истраживачким задацима.

Процес оцењивања прати следећа документација: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се **иницијално тестирање** ученика, које се не оцењује, већ се бодује, а резултати се уносе у педагушку документацију наставника и служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања изводи се оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за рад и домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
Врло добар успех – ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и домаће задатке, активан је и мотивисан за рад;
Одличан успех – ученик редовно извршава своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се оцењују: писмени задаци, контролни задаци из језика и језичке културе, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама...), домаћи задаци (састави/есеји) и усмени одговори ученика.

ЈЕЗИК

Критеријуми за оцењивање знања из области *Језик* усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: активна употреба нове лексике (активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника), влада предвиђеним језичким моделима (у говору и писању уобличава сложеније синтагме и користи зависне реченице; употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме исказе у којима се употребљава презент за будућност и прошлост; правилно употребљава падежне облике и примењује правила конгруенције; у гласном читању познатог текста поштује место акцента у речи; показује веома висок степен ангажовања; зна и користи језик на нивоу изворног говорника.

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве основног и средњег нивоа постигнућа: (активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника), влада предвиђеним језичким моделима; употребљава презент, перфекат и футур I и императив у њиховим основним значењима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; комуницира самостално или уз малу помоћ наставника и показује висок степен ангажовања.

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа (активно користи лексички фонд од око 1.000 речи; користи основне реченичне моделе: граматички субјекат, прост и сложен глаголски предикат, прост копулативни предикат, прави објекат, неправи објекат уз најфреквентније глаголе, прилошке одредбе и допуне; користи презент, перфекат, футур I и императив у њиховим основним значењима; употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; познаје правила конгруенције (предиката са субјектом, атрибута са именицом) и покушава да их примени у писању и говору; комуницира самостално или уз малу помоћ наставника ангажован је повремено; препознаје и примењује језичка правила у основним примерима.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа уз помоћ наставника (активно користи лексички фонд од 700 до 1.000 речи; користи основне реченичне моделе: граматички субјекат, прост и сложен глаголски предикат, прост копулативни предикат, прави објекат, неправи објекат уз најфреквентније глаголе, прилошке одредбе и допуне; користи презент, перфекат, футур I и императив у њиховим основним значењима; разуме појам падежа; препознаје правилне падежне облике и покушава да их употреби у писању и говору; познаје правила конгруенције (предиката са субјектом, атрибута са именицом) и

покушава да их примени у писању и говору; ангажован је веома ретко; препознаје језичка правила у једноставним примерима.

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника; не примењује језичка правила у најједноставнијим примерима.

Скала[2] за оцењивање **контролних задатака и тестова** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
Од 86% до 100%	одличан (5)
Од 70% до 85%	врло добар (4)
Од 50% до 69%	добар (3)
Од 31% до 49%	довољан (2)
Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера познавања писама (ћирилице и латинице) и знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у већини случајева, уз поједине правописне грешке;
Добар (3) – ученик зна слова ћирилице и латинице (прави спорадичне грешке у писању појединих слова), познаје правописну норму и примењује је у већини случајева;
Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**Оцена:**
Од 0 до 2	одличан (5)
Од 3 до 5	врло добар (4)
Од 6 до 8	добар (3)
Од 9 до 11	довољан (2)
Преко 11	недовољан (1)

КЊИЖЕВНОСТ

Овладаност садржајима из књижевности прати се и оцењује континуирано на часовима обраде и утврђивања градива из књижевности – прати се активност и учешће ученика у раду на часу и усмено одговарање.

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове

[2] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива.

области (разуме значај дела великих српских писаца за српску културу; упоређује књижевност на матерњем језику са српском књижевношћу; разуме везе међу догађајима у одабраном књижевноуметничком тексту и уме да га преприча; ствара план текста и именује делове плана, уважавајући структуру књижевног дела које чита; разликује аутора књижевноуметничког дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; одређује карактеристичне особине, изглед и поступке ликова у књижевноуметничком делу и изводи сложеније закључке на основу прочитаног текста (начин, узрок, последица); разликује књижевноуметнички текст од неуметничког текста који обрађује исте/сличне теме, ликове и догађаје; уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; разликује приповедање у 1. и приповедање у 3. лицу; уочава описивање, врсте описа; уочава монолог и дијалог).

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва основног и средњег нивоа постигнућа и делимично са напредног нивоа из књижевности, уз малу помоћ наставника (тумачи одабрана дела различитих књижевних жанрова користећи књижевнотеоријско знање стечено на часовима матерњег језика: бајку и басну, ауторску приповетку, лирску песму; уме да одреди тему, главни догађај и време и место дешавања радње и да издвоји ликове (који су носиоци радње) у одабраном (језички прилагођеном) књижевноуметничком тексту; препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; уз помоћ речника чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча краћи наративни књижевноуметнички текст (према задатом плану) уз истицање битних појединости; чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности локализује у основне књижевне контексте (усмена / ауторска и лирска / епска / драмска књижевност).

Добар (3) – ученик испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима; чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча краћи наративни књижевноуметнички текст (према задатом плану) уз истицање битних појединости; чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима).

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици се континуирано оцењују из ове области на основу овладаности темама из *Језичке културе* које су предвиђене *Програмом наставе и учења* (Лична идентификација, Школа, Породица...), активности и ангажовања на часовима, израде домаћих задатака.

Оцењивање говорних вежби:

Одличан (5) – учествује равноправно у разговору са изворним говорницима; у говору и писању интерпретира текстове различите форме и садржаја предвиђене програмом; чита течно, уз поштовање реченичне интонације, ћириличке и латиничке текстове; разуме говорени и писани текст на нивоу изворног говорника, у складу за узрастом.

Врло добар (4) – разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става; у говору и писању интерпретира текстове различите форме и садржаја предвиђене програмом; говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника поштујући фонетска и прозодијска правила; говори о различитим темама; самостално излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз претходну припрему; чита наглас, с мањим застајкивањем, крађи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима.

Добар (3) – ученик делимично одговара на захтеве постављене на средњем нивоу (разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота и садржај емисија електронских медија о познатој теми; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става; говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника; говори о различитим темама једноставним језичким изразима; уз помоћ наставника излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз претходну припрему; чита наглас, с мањим застајкивањем, крађи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима.

Довољан (2) – ученик одговара на захтеве постављене на основном нивоу постигнућа (разуме информације битне за задовољење свакодневних животних потреба (нпр. у

породици, школи итд.); разуме садржај кратког континуираног говореног или писаног текста (до 10 реченица) саопштеног стандардним језиком, изговореног разговетно споријим темпом, лексички, граматички и тематски познатог, пратећи главну идеју у једноставној свакодневној комуникацији и повезујући узрок и последицу; уме да у 5–8 логички повезаних једноставних реченица опише себе и познате особе; да исприча неки догађај; да саопшти своје намере, жеље, потребе, молбу, извињење, честитање, захвалност; даје једноставне налоге, уз употребу одговарајућих говорних чинова; уме да пренесе кратке информације добијене од других лица; чита наглас краћи познат текст писан ћирилицом или латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; разуме основне информације из краћег текста на основу којих изводи једноставне закључке; уме самостално да напише кратак текст уз огрешења о језичку и ортографску норму; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста).

Недовољан (1) – ученик се не одговара на захтеве постављене на основном нивоу ни уз помоћ наставника.

Ученици у току школске године пишу **два писмена задатка** којима се проверава овладаност исходима из области *Језичка култура*. Они се оцењују по истој бодовној скали као и контролни задаци из области *Језик*.

Критеријум за оцењивање **домаћих задатака** есејског типа:

Одличан (5) – самостално да пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује сва правописна правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан;

Врло добар (4) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује већину правописних правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан.

Добар (3) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, јављају се језичке и правописне грешке, рад је понегде нечитак и неуредан;

Довољан (2) – самостално пише кратак текст уз језичка и правописна огрешења; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак); рад је нечитак и неуредан;

Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са превише граматичких, правописних и стилских грешака.

<u>Рецитовање ученика:</u>

Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на полугодишту или на крају године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК, 7. РАЗРЕД

Ученици 7. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области наставног предмета: књижевност, језик и језичка култура.

Оцењују се:
-писмени задаци;
-контролни задаци;
-диктати;
-домаћи задаци;

-говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама на часу);

-активност и ангажовање на часу;

-усмено одговарање;

- учешће у пројектним и истраживачким задацима.

Процес оцењивања прати следећа документација: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се **иницијално тестирање** ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати уносе у педагушку документацију наставника, а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања изводи се оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за рад и домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
Врло добар успех – ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и домаће задатке, активан је и мотивисан за рад;
Одличан успех – ученик редовно извршава своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се оцењују: писмени задаци, контролни задаци из језика и језичке културе, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама...), домаћи задаци (састави/есеји) и усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Критеријуми за оцењивање знања из области *Језик* усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: активна употреба нове лексике, овладаност језичким моделима, правилима конгруенције; показује веома висок степен ангажовања; зна и користи језик на нивоу изворног говорника или уз минимална одступања које не ремете комуникацију.

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве основног, средњег и делимично

напредног нивоа постигнућа: активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне
појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника; у говору и писању уобличава сложеније синтагме и користи зависне реченице (уведене везницима и најфреквентнијим везничким спојевима); употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме исказе у којима се употребљава презент за будућност и прошлост; разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; у гласном читању познатог текста поштује место акцента у речи, комуницира самостално или уз малу помоћ наставника и показује висок степен ангажовања.

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа: активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника; у говору и писању уобличава сложеније синтагме; употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; ангажован је повремено; препознаје и примењује језичка правила у основним примерима.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа уз помоћ наставника: активно користи лексички фонд од 700 до 1.000 речи; користи основне реченичне моделе: граматички субјекат, прост и сложен глаголски предикат, прост копулативни предикат, прави објекат, неправи објекат уз најфреквентније глаголе, прилошке одредбе и допуне; користи презент, перфекат, футур I и императив у њиховим основним значењима; разуме појам падежа; препознаје правилне падежне облике и покушава да их употреби у писању и говору; познаје правила конгруенције (предиката са субјектом, атрибута са именицом) и покушава да их примени у писању и говору.; ангажован је веома ретко; препознаје језичка правила у једноставним примерима.

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.

Скала[3] за оцењивање **контролних задатака и тестова** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
Од 86% до 100%	одличан (5)
Од 70% до 85%	врло добар (4)
Од 50% до 69%	добар (3)
Од 31% до 49%	довољан (2)
Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера познавања писама (ћирилице и латинице) и знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

[3] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива.

Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у већини случајева, уз поједине правописне грешке;
Добар (3) – ученик зна слова ћирилице и латинице (прави спорадичне грешке у писању појединих слова), познаје правописну норму и примењује је у већини случајева;
Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**Оцена:**
Од 0 до 2	одличан (5)
Од 3 до 5	врло добар (4)
Од 6 до 8	добар (3)
Од 9 до 11	довољан (2)
Преко 11	недовољан (1)

КЊИЖЕВНОСТ

Овладаност садржајима из књижевности прати се и оцењује континуирано на часовима обраде и утврђивања градива из књижевности – прати се активност и учешће ученика у раду на часу и усмено одговарање.

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (разуме значај дела великих српских писаца за српску културу; упоређује књижевност на матерњем језику са српском књижевношћу; разуме везе међу догађајима књижевноуметничким текстовима и уме да их преприча; ствара план текста и именује делове плана,уважавајући структуру књижевног дела које чита; разликује аутора књижевноуметничког дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; одређује карактеристичне особине, изглед и поступке ликова у књижевноуметничком делу и изводи закључке на основу прочитаног текста (начин, узрок, последица); разликује књижевноуметнички текст од неуметничког текста који обрађује исте/сличне теме, ликове и догађаје; уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; разликује приповедање у 1. и приповедање у 3. лицу; уочава описивање, врсте описа; уочава монолог и дијалог).

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (тумачи одабрана дела различитих књижевних жанрова користећи књижевнотеоријско знање стечено на часовима матерњег језика; уме да одреди тему, главни догађај и време и место дешавања радње и да издвоји ликове (који су носиоци радње) у одабраном (језички прилагођеном) књижевноуметничком тексту; препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; уз помоћ речника чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча краћи наративни књижевноуметнички текст

(према задатом плану) уз истицање битних појединости; чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности локализује у основне књижевне контексте (усмена / ауторска и лирска / епска / драмска књижевност).

Добар (3) – ученик испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима; чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча краћи наративни књижевноуметнички текст (према задатом плану) уз истицање битних појединости; чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима).

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве са основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици се континуирано оцењују из ове области на основу овладаности темама из *Језичке културе* које су предвиђене *Програмом наставе и учења* (Лична идентификација, Школа, Породица...), активности и ангажовања на часовима, израде домаћих задатака.

Оцењивање говорних вежби:

Одличан (5) – ученик испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: учествује равноправно у разговору са изворним говорницима; у говору и писању интерпретира текстове различите форме и садржајапредвиђене програмом; чита течно, уз поштовање реченичне интонације, ћириличке и латиничке текстове; разуме говорени и писани текст на нивоу изворног говорника, у складу за узрастом.

Врло добар (4) – ученик испуњава захтеве сва основног, средњег и делимично напредног нивоа постигнућа: говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника поштујући фонетска и прозодијска правила; говори о различитим темама; самостално излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз

претходну припрему; чита наглас краћи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима.

Добар (3) – ученик делимично одговара на захтеве постављене на средњем нивоу (разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота и садржај емисија електронских медија о познатој теми; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става; говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника; говори о различитим темама једноставним језичким
изразима; самостално излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз претходну припрему; чита наглас, с мањим застајкивањем, краћи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима.

Довољан (2) – ученик одговара на захтеве постављене на основном нивоу постигнућа (разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота и садржај емисија електронских медија о познатој теми; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става).

Недовољан (1) – ученик се не одговара на захтеве постављене на основном нивоу ни уз помоћ наставника.

Ученици у току школске године пишу **два писмена задатка** којима се проверава овладаност исходима из области *Језичка култура*. Они се оцењују по истој бодовној скали као и контролни задаци из области *Језик*.

Критеријум за оцењивање **домаћих задатака** есејског типа:
Одличан (5) – самостално да пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује сва правописна правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан;
Врло добар (4) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује већину правописних правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за

предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан.
Добар (3) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, јављају се језичке и правописне грешке, рад је понегде нечитак и неуредан.
Довољан (2) – самостално пише кратак текст уз језичка и правописна огрешења; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак); рад је нечитак и неуредан.
Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са превише граматичких, правописних и стилских грешака.

Рецитовање ученика:
Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на полугодишту или на крају године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК, 8. РАЗРЕД

Ученици 8. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области наставног предмета: књижевност, језик и језичка култура.

Оцењују се:

-писмени задаци;
-контролни задаци;
-диктати;
-домаћи задаци;
-говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама на часу);
-активност и ангажовање на часу;
-усмено одговарање;
- учешће у пројектним и истраживачким задацима.

Процес оцењивања прати следећа документација: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се **иницијално тестирање** ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати уносе у педагушку документацију наставника, а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања изводи се оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за рад и домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
Врло добар успех – ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и домаће задатке, активан је и мотивисан за рад;
Одличан успех – ученик редовно извршава своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се оцењују: писмени задаци, контролни задаци из језика и језичке културе, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у разговорима и дискусијама...), домаћи задаци (састави/есеји) и усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Критеријуми за оцењивање знања из области *Језик* усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: активна активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника; у говору и писању уобличава сложеније синтагме и користи зависне реченице (уведене везницима и најфреквентнијим везничким спојевима); употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме исказе у којима се употребљава презент за будућност и прошлост; разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; у гласном читању познатог текста, поштује место акцента у речи; показује веома висок степен ангажовања; зна и користи језик на нивоу изворног говорника и уз мања одступања које не ремете комуникацију.

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве основног, средњег и делимично напредног нивоа постигнућа: активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне
појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника; у говору и писању уобличава сложеније синтагме и користи зависне реченице (уведене везницима и најфреквентнијим везничким спојевима); употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме исказе у којима се употребљава презент за будућност и прошлост; разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; комуницира самостално или уз малу помоћ наставника и показује висок степен ангажовања.

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа: активно користи лексички фонд од 1.000 до 1.400 речи укључујући основне појмове из школских предмета, а пасивни фонд му дозвољава да разуме говор вршњака матерњих говорника; у говору и писању уобличава сложеније синтагме; употребљава потенцијал за учтиво изражавање жеље; разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима; правилно употребљава падежне облике у основним синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције; ангажован је повремено; препознаје и примењује језичка правила у основним примерима.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа уз помоћ наставника: активно користи лексички фонд од 700 до 1.000 речи; користи основне реченичне моделе: граматички субјекат, прост и сложен глаголски предикат, прост копулативни предикат, прави објекат, неправи објекат уз најфреквентније глаголе, прилошке одредбе и допуне; користи презент, перфекат, футур I и императив у њиховим основним значењима; разуме појам падежа; препознаје правилне падежне облике и покушава да их употреби у писању и говору; познаје правила конгруенције (предиката са субјектом, атрибута са именицом) и покушава да их примени у писању и говору.; ангажован је веома ретко; препознаје језичка правила у једноставним примерима.

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.

Скала[4] за оцењивање **контролних задатака и тестова** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
Од 86% до 100%	одличан (5)
Од 70% до 85%	врло добар (4)
Од 50% до 69%	добар (3)
Од 31% до 49%	довољан (2)
Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера познавања писама (ћирилице и латинице) и знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у већини случајева, уз поједине правописне грешке;
Добар (3) – ученик зна слова ћирилице и латинице (прави спорадичне грешке у писању појединих слова), познаје правописну норму и примењује је у већини случајева;
Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**Оцена:**
Од 0 до 2	одличан (5)
Од 3 до 5	врло добар (4)
Од 6 до 8	добар (3)
Од 9 до 11	довољан (2)
Преко 11	недовољан (1)

КЊИЖЕВНОСТ

Овладаност садржајима из књижевности прати се и оцењује континуирано на часовима обраде и утврђивања градива из књижевности – прати се активност и учешће ученика у раду на часу и усмено одговарање.

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (разуме значај дела великих српских писаца за српску културу; упоређује књижевност на матерњем језику са српском књижевношћу; разуме везе међу догађајима књижевноуметничким текстовима и уме да их преприча; ствара план текста и именује делове плана,уважавајући структуру књижевног дела које чита; разликује аутора књижевноуметничког дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; одређује

[4] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива.

карактеристичне особине, изглед и поступке ликова у књижевноуметничком делу и изводи сложеније закључке на основу прочитаног текста (начин, узрок, последица); разликује књижевноуметнички текст од неуметничког текста који обрађује исте/сличне теме, ликове и догађаје; уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; разликује приповедање у 1. и приповедање у 3. лицу; уочава описивање, врсте описа; уочава монолог и дијалог).

Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (тумачи одабрана дела различитих књижевних жанрова користећи књижевнотеоријско знање стечено на часовима матерњег језика; уме да одреди тему, главни догађај и време и место дешавања радње и да издвоји ликове (који су носиоци радње) у одабраном (језички прилагођеном) књижевноуметничком тексту; препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; уз помоћ речника чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча наративни књижевноуметнички текст (према задатом плану) уз истицање битних појединости; чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности локализује у основне књижевне контексте (усмена / ауторска и лирска / епска / драмска књижевност).

Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима; чита и разуме шаљиве народне приче, народне песме и прилагођене изборне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; уме да преприча краћи наративни књижевноуметнички текст (према задатом плану); чита књижевна дела предвиђена наставним програмом; наводи аутора и назив његовог дела; одабрана књижевна дела из српске књижевности.

Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (чита и разуме једноставније наративне и драмске текстове из српске књижевности који су у складу са узрастом (по потреби језички прилагођени и дати на нивоу одломка); зна напамет краће поетске текстове; одговара на питања која започињу са ко, шта, где, када; изводи закључке на основу прочитаног текста (питања која започињу са како, зашто); препознаје основне карактеристике књижевних јунака у краћем наративном уметничком тексту на нивоу одломка (на основу описа, понашања, дијалога) и разуме односе међу ликовима).

Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици се континуирано оцењују из ове области на основу овладаности темама из *Језичке културе* које су предвиђене *Програмом наставе и учења* (Лична идентификација, Школа, Породица...), активности и ангажовања на часовима, израде домаћих задатака.

Оцењивање говорних вежби:

Одличан (5) – ученик испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа: учествује равноправно у разговору са изворним говорницима; у говору и писању интерпретира текстове различите форме и садржајапредвиђене програмом; чита течно, уз поштовање реченичне интонације, ћириличке и латиничке текстове; разуме говорени и писани текст на нивоу изворног говорника, у складу за узрастом;

Врло добар (4) – ученик испуњава захтеве сва основног, средњег и делимично напредног нивоа постигнућа: говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника поштујући фонетска и прозодијска правила; говори о различитим темама; самостално излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз претходну припрему; чита наглас крађи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима;

Добар (3) – ученик делимично одговара на захтеве постављене на средњем нивоу (разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота и садржај емисија електронских медија о познатој теми; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става; говори о познатим темама уз потпитања и подстицај саговорника; говори о различитим темама једноставним језичким
изразима; самостално излаже кратак текст на познату тему (лично искуство, догађај из школског живота и сл.), уз претходну припрему; чита наглас, с мањим застајкивањем, крађи непознат текст писан ћирилицом и латиницом који садржи познате граматичке структуре и познату лексику; изражајно чита претходно обрађени дијалошки или поетски текст; разуме текст средње дужине писан ћирилицом и латиницом; пише, ћирилицом и латиницом, састав од 8 до15 реченица у вези са обрађеним текстовима и тематиком која је предвиђена програмом, користећи познату лексику и увежбаване граматичке структуре, поштујући правописну норму у типичним примерима;

Довољан (2) – ученик одговара на захтеве постављене на основном нивоу постигнућа (разуме садржај јасног стандардног казивања нормалним темпом о стварима, особама и активностима које су део свакодневног живота и садржај емисија електронских медија о познатој теми; правилно употребљава основне структуре у свакодневној комуникацији у функцији уљудног обраћања и ословљавања, тражења допуштења и исказивања става);

Недовољан (1) – ученик се не одговара на захтеве постављене на основном нивоу ни уз помоћ наставника.

Ученици у току школске године пишу **два писмена задатка** којима се проверава овладаност исходима из области *Језичка култура*. Они се оцењују по истој бодовној скали као и контролни задаци из области *Језик*.

Критеријум за оцењивање **домаћих задатака** есејског типа:
Одличан (5) – самостално да пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује сва правописна правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан;
Врло добар (4) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује их у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); поштује већину правописних правила која су предвиђена у образовним стандардима за крај првог циклуса образовања за предмет Српски као нематерњи језик, рукопис ученика је леп, а рад уредан.
Добар (3) – самостално пише кратак текст у складу са језичком и ортографском нормом; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, јављају се језичке и правописне грешке, рад је понегде нечитак и неуредан;
Довољан (2) – самостално пише кратак текст уз језичка и правописна огрешења; поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак); рад је нечитак и неуредан;
Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са превише граматичких, правописних и стилских грешака.

<u>Рецитовање ученика:</u>
Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на полугодишту или на крају године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација,**

ИОП) имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

Наставници Српског као нематерњег језика